

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorum|| Commvniwm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXIX. De Dignitate, Digno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

pet. Medina. reg. 5. Aliquando tamen non tantum pro complemento, sed totus desideratur effluxisse tanquam in odiosis & debitores gravantibus. §. 2. ubi Osterm. Instit. de V. O. §. ult. Instit. de inut. stipulat.]

CAP. XXVII. De Diffamatione & Remedio ex L. Diffamari.

Axioma I.

Quoties alter me debitorem jactat, sed actionem differt, toties ex l. diffamari §. C. de ingen. manumiss. citari potest, ut probet delictum aut taceat, quia sic mea interest, ut diffamatio probetur, quod aliter quam diffamantis citatione fieri nequit.

II.

Quoties diffamator præviâ citatione se sistit in judicio, toties cessat processus diffamatorius, & incipit processus super debito ordinarius.

Ratio: quia processus diffamatorius non nisi eo tendit, ut alter compellatur ad agendum. Incipit ergo tunc diffamans esse actor & forum rei sequitur, Mev. P. 3. decis. 57. Confer. Barthold. Blazen in Tract. ad l. diffamari c. 4. n. 37. seq. Hinc diffamatus uti aliàs potest contra diffamantem, uti exceptionibus dilatoriis, v. g. satisfactionis, vid. Carpz. in Process. Tit. 20. art. 1. n. 23.

CAP. XXIX. De Difficultate.

Axioma I.

Difficultas imminens in facto perinde est, ac si fieri non posset, l. un. §. 2. ubi gloss. in verb. consentire. de lib. univers. Specul. in tit. de solut. Felin. in cap. Ecclesia S. Mariae num. 68. de constit. Gilman. 4. i. vot. 4. n. 22. Revera tamen multum inter hæc interest, difficultas enim in persona, impossibilitas in re ipsa est: hæc impedit stipulationem, ista non item. l. ult. de A. E. Cujac. ad l. 137. circa fin. de V. O.

II.

Difficultas quæ causatur facto alterius non debet allegari. l. omnes 17. §. Lucius. ff. de his quæ in fraud. Lup. Rom. conf. 77. num. 2.

III.

Difficultas excusat à pœnâ. l. si vebenda 10. §. 1. ad Leg. Rhod. de jact. l. 2. §. 1. ff. si quis caut. Fed. de Sen. conf. 122. Jafon. in l. 1. §. si jussim. n. 15. de acquir. possess. Pantfchm. pract. q. 1. q. 21. num. 71. Paris. 1. consil. 107. num. 3. à mora, Covar. ad cap. quampvis de pact. part. 2. §. 5. num. 4. quando scilicet averti non potest. l. 3. §. si per venditorem. 3. ff. de act. emt. Gædd. de committ. stipul. cap. 11.

num. 79. Difficultas enim æquiparatur impossibilitati. l. 2. §. 2. vers. ex quo. l. 137. §. cum quis 6. de verb. obl. Felin. in cap. Ecclesia num. 81. de constit. Sebast. Med. in tract. de cas. fort. p. 1. quest. 4. num. 13. præsertim autem ea difficultas excusat, quæ contingit post contractam obligationem, d. l. 10. §. 1. vers. idem juris ff. ad Leg. Rhod. de jact. cum in contractibus verisimilis mens contrahentium observetur. l. ult. ff. quæ res pign. oblig. l. semper 34. de Reg. juris. ubi autem scivissent difficultatem, verisimiliter non promississent. arg. l. cum de indebito 25. ff. de probat. cui accedit quod in §. per alium. Instit. de inut. stipulat. etsi quis promisit se facturum, ut Titius daret, intelligatur se facturum cum effectu: excusatur tamen, si omnem quam potuit diligentiam adhibuit. Ruin. consil. 67. num. 9. Bartholom. Kellbenz. de renunciat. success. cap. 11. num. 12.

IV.

Difficultas non vitiat actum. l. continuus 137. §. illud. 4. de V. O. Pantfchman. 1. pract. quest. 21. num. 71.

V.

Difficiliore casu posito, faciliore per se intelligitur. l. 39. §. ult. de vulg. subst. l. 33. de usufr.

VI.

Quæ difficilia sunt, non statim sunt deteriora. Exempl. l. Si quis. 11. si quis caut.

CAP. XXX. De Dignitate, Digno.

Axioma I.

Ex dignitate hominis splendor provincia, non dignitas hominis ex provincia oritur. Matth. Stephan. l. 2. de jurisdic. part. 1. cap. 6. num. 31. ubi quoad Ecclesiasticos hoc limitat: quo aludit Gallorum formula, quæ la personne, ennoblit la chose, Mafver. in patio tit. de Tallis n. 9. Brisson. in basili. lib. 6. tit. 15. art. 1. Molin. consuet. Paris. §. 1. gloss. 5. verb. le sief. num. 63. Chafsan. in consuet. Burgund. ult. de Droits apparata gens mariez art. 19. num. 27. Victor. in disp. de caus. exempt. Imp. concl. 25.

II.

Dignitas semper est eadem, cap. quoniam 4. & ibi gloss. de offic. delegat. cap. gravior 5. de re script. in 6. Menoch. lib. 1. arb. judic. quest. 67. num. 21. Unde rectè dixit Baldus conf. 325. col. 3. volum. 1. Quod si successor principis facto sui antecessoris contravenit, contravenire dicatur sibi ipsi, cum semper sit unus principatus, unum Imperium. Vultejus inter consil. Marp. conf. 20. volum. 3. num. 57.

III.

Dignitas & honor non jubet deponere amorem patriæ. l. 28. C. de Decur. Hinc Nobiles non possunt detrectare munera publica, si in Civitatibus habitent. arg. N. 15. cap. 1. Brunnem. C. de decurion. col. 8.

IV. Digni-

IV.

Dignitas criminibus amittitur, securâ scilicet condemnatione. l. 1. in fin. C. ubi senat. vel Clariss. & Judices, qui se furtis vel sceleribus inquinaverunt, ablatis Codicillis insignibus & honore exuti inter infamæ plebis homines habentur. l. 12. C. de dignit. ob crimen autem lætæ Majestatis nobilitas jam à commissi imò cogitati criminis die amissa censetur, quandocunque postea sequatur condemnatio. l. 6. l. fin. C. ad L. Jul. Majest. Aliàs de crimine suspectus vel accusatus dignitatem & administrationem retinet. l. 17. §. 12. ad Municip. in Ecclesiasticis ei, donec causa finiatur, datur Coadjutor cap. 37. X. de offic. deleg. acquirendæ autem dignitati semper obstat qualibet criminis objectio. Perez. Cod. de dignit. n. 71. 73.

V.

Dignitates duæ in unâ personâ possunt concurrere. Limita (1.) si habeat una annexam administrationem, quæ superiore dignitate impedit. l. fin. §. 1. C. de assens. (2.) Beneficiorum Ecclesiasticorum concursus est prohibitus canon. sanctionum. dist. 70. vid. Brunnem. C. de dignit. col. 4. n. 3.

VI.

Dignitas major non tollit minorem, l. Senatoris 6. §. 1. in fin. ff. de Senatorib. l. 23. ad municipalem. l. eos. 11. C. de excusat. mun. libr. 10. Dignus enim trahit ad se minus dignum, Gail. lib. 1. obs. 30. num. 23. vid. Arnif. de Majest. lib. 1. cap. 4. num. 1. & retinetur minoris dignitatis titulus. Perez. C. de silentiar. n. 4. 6. imò hodie per acquisitionem minoris dignitatis non amittitur major. Et is qui antiquam dignitatem recuperat, recuperat quidem antiquum honorem, non verò locum. vid. Perez. C. de dignit. n. 61.

Limita: quod dignitas major tollat minorem in diversis subjectis. Sic proconsul portam Romæ ingressus deponit imperium. l. fin. de offic. proconsul. Archiepiscopis Romam ingredientibus Crux non præfertur. Legati absente tantum Principe lucent tanquam stellæ absente sole. Perez. C. de Consul. n. 13. seqq.

VII.

Dignitates plenissime sunt interpretandæ, ne maneat inane nomen honoris, nec fiant elusoria, sed effectum aliquem fortiantur. Brunnem. C. de decur. column. 9.

VIII.

Onera dignitatis à patre filio impetratæ ipsi patri omnibusque ejus heredibus, non filio soli incumbunt. l. 1. §. 16. C. de Collat. Limita (1.) nisi filius mortuo jam patre dignitatem acquisivit. l. 20. §. 6. l. 39. §. 3. famil. ercisc. (2.) nisi militiam à patre filio ejusque heredi lucrum ferat. Perez. C. de peric. success. parent. n. 1. seqq.

IX.

Dignitatis nomine contrahuntur, quæ contrahuntur de re pertinenti ad dignitatem. Mandel. consil. 67. num. 1. & in cap. quoniam Abbas. & ibi Dd. de offic. deleg. Quæ autem nomine

dignitatis sunt contracta, non in personam, sed in rem sunt contracta, ut vult Baldus in cap. ult. ante fin. de sent. & re judic. & cons. 59. colum. 1. lib. 3. nec contractus extinguitur, qui ejus nomine celebratus erat. Tiraquell. de jure primog. quest. 35. num. 19. Arnif. d. l. 1. cap. 7. num. 13.

X.

Dignitas non moritur nec mutatur, l. à divo Pio 15. de re judic. l. 76. de judic. cap. quoniam Abbas. 14. de offic. deleg. cap. si gratiosè. §. de refer. in 6. sed in successorem transit, Panorm. & Dd. in cap. 1. de probat. Castald. de Imperat. quest. 114. num. 1. Boer. decif. 204. num. 42. Carolus Tapia in l. fin. part. 2. c. 9. num. 12. de consil. per cap. significavit. 36. de refer. Costal. ad d. l. 76. de judic.

XI.

Dignitas diminuta non diminuit Majestatem. l. semper 5. de jur. immun. Arnif. lib. 1. cap. 4. num. 1. de Majest.

XII.

Dignitas fortior est, quam quis habet per se, illa, quam quis habet per alium. Steph. Gratian. lib. 1. discept. forens. cap. 111. n. 58. Natta consil. 179. num. 8. tom. 1. Cravett. consil. 982. num. 23. p. 6. arg. l. 1. & 2. ff. de offic. proconsul. l. 33. §. 1. de fideicommiss. libert. l. antepen. de capriv. l. 56. cum seq. de legat. 2. l. fin. ff. quod cujusque univers. nom. l. 9. de admin. tut. l. 5. ff. de jurisdictione.

XIII.

Dignitas aliqua est sine gradu, ut in l. un. C. de infam. ibi. integræ dignitatis homines. Altera cum gradu, quæ manat ex honore aliquo seu Magistratu, illa non tam est ex honore, quam integræ existimatione. Befold. loc. commun. von Advocaten. pag. 21.

XIV.

Dignitas eò major habetur, quò major est concedens. l. 2. ibique gl. ff. de alb. scribend. Gilcken. lib. 1. C. ad Auth. quas act. de SS. Eccles. cap. 9. n. 42. Cravett. consil. 982. n. 6. Menoch. consil. 51. num. 29. lib. 1. consil. 257. n. 11. tom. 3. Peregrinus consil. 3. num. 34. vol. 2. Farinac. consil. crim. 95. num. 9. lib. 1. Cephal. consil. 615. num. 42. lib. 5. Natt. consil. 638. num. 21. tom. 3. Nolden. de stat. Nobil. cap. 2. n. 15.

XV.

Dignitas non pecuniâ, sed virtute emitur. Richard. Dieter. de summa Imper. Majest. conclus. 115. Martin. Laudens. tract. de dignit. quest. 106. Decian. resp. 19. num. 14. vol. 3.

XVI.

Dignitas dignitati juncta, priorem non abolet, sed augeat & illustriorem reddit, Simon. Majol. tom. 2. dier. canic. colloq. 6. Zasius ad tit. de Senat. num. 6. tom. 2. Guilhelm. de Montefer. in success. reg. dub. 1. num. 4. Ludovicus à Peguer. decif. 5. num. 4. per tot. Coler. consil. 33. num. 101. Socinus consil. 129. num. 7. volum. 1. Cephal. consil. 331. num. 20. Nolden. de stat. Nobil. cap. ult. num. 193.

XVII.

Illi, qui sunt in dignitate aliqua, præcedere debent aliis, qui talem non habent, etiam quod sint natu majores *l. 1. §. 2. de alb. scrib.* quia dignitatum ordines sunt servandi: rubrica est expressa in Cod. ut dign. ord. servetur. Farin. lib. 1. Confil. crimin. conf. 94. num. 8.

XVIII.

Per dignitatem augetur utilitas, *l. 18. §. 1. in fin. de judic.*

XIX.

Dignitas auget delictum, quoties hoc cadit in contumeliam dignitatis. quia sic dupliciter peccatur, in dignitatem & in leges. Exemplum est in *l. 14. ff. de pæn.*

XX.

Dignitas & eminentia, marito ex nativitate vel ex singulari privilegio competens, uxori communicatur. quia viri conditionem sequitur uxor. *l. 1. fæmina §. ff. de senat.*

Limita: nisi ad secunda vota transferit, quod tamen casu impetrare poterit à principe, ut priorem retineat dignitatem. *l. fin. ff. de senat.*

XXI.

Artes vilissimas qui exercent, ad dignitates non debent admitti. Tales sunt pistorum, cultores portarum, vendentes ad mensuram sal, oleum, fructus & alia, itemque usurarii. *Job. de Placeta in l. 6. C. de dignit.* Posteris tamen non obstant intermediæ parentum sordidæ artes, si dignitas à majoribus dependeat. *l. 3. ff. de Interdict. & Releg. vid. Perez. Cod. de dignitat. n. 74. seqq.*

XXII.

Perniciosum est dignitatibus imponere Collectas. *Brunnem. C. de prætor. & dignitat. Præture in fin.*

XXIII.

Personæ in dignitate constitutæ immunitatibus fruuntur, non tantum quamdiu sunt in illo munere, sed quoad vivunt. ita ut deposito officio præcedentia adhuc tribuantur ei, qui primus ad dignitatem pervenit; qui autem adhuc administrat, ex officiales præcedit. *Perez. C. de præfect. prætor. n. 5. 6.*

Limita, ut deposito officio non amplius gaudeant immunitatibus (1.) circa dispositionem Bonorum. *l. 21. de milit. test.* (2.) si immunitas non propter dignitatem sed officium data sit. *l. 5. §. 3. de jure immunit. Brunnem. C. de excus. mun. col. 2.*

XXIV.

Salutis cumprimis & dignitatis habenda est ratio. *l. 7. ad SC. Treb.*

XXV.

Sacrilegii instar est dubitare, an is dignus sit, quem imperator elegerit. *l. 3. C. de crim. sacril. Petr. Peck. de jur. quasit. non toll. cap. 2. num. 4. Gratian. lib. 1. discept. forens. cap. 186. num. 52. Martinus de Caraz. tr. de princ. quasit. 2. Castald. de Imper. quasit. 109. num. 7. Arnulphus Ruzæ de Jurib. Regal. privil. 7. num. 7. Nolden. de stat. Nobil. c. 6. num. 49.*

XXVI.

Dignioribus dignior locus debetur. *can. Me-*

tropolitano 19. dist. 63. can. illud 20. caus. 8. q. 1. l. fin. de fid. instr. l. 1. §. sed si 22. ff. de aq. pluv. arc. l. potioris 5. C. de off. Rect. provin. l. 18. C. de nupt. l. honores 7. pr. ff. de decur. Schneid. de feud. part. 9. n. 23. Schrader. de feud. part. 10. sect. 9. num. 151. Hartman. 2. tit. 49. præf. obs. 4. num. 4. Seraph. Oliv. decis. 1445. num. 2. in princ. & semper digniora sunt præponenda. gl. in §. fin. Instit. de bon. pos. Pacian. 1. de probat. cap. 6. num. 5.

XXVII.

Digniori standum est. *Panormitan. in cap. imputari 13. extr. de fid. instrum. Salicetus in l. scriptura. post Bartol. & Cyn. C. de fid. instrum. & in l. exercendis. quasit. 2. Cod. eodem. Gœdd. inter Confil. Marpurg. conf. 21. num. 16. volum. 1.*

XXVIII.

Digniora sunt, quæ habent majorem virtutem, potentiam & jurisdictionem. *l. assiduis 12. C. qui pot. in pign. cap. cum inferior 16. de major. & obed. cap. in novo 2. cum gloss. 21. distincti. gl. in l. fid. iuss. §. 1. vers. possit. de pign. Fachin. ii. contr. 63.*

XXIX.

A digniori fieri debet denominatio. *l. quicquid. 27. §. cum partes 2. ff. de acquir. domin. l. quaritur 10. de statu hominum.* Quod intellige ceteris paribus. Matrimonium enim non à digniori denominatur. *princ. insit. de nuptiis,* quia mater majora sustinet onera quam pater; ante enim partum gravida existens est onerosa, in partu dolorosa, & post partum laboriosa, velut in educatione, *cap. ex literis, 2. de convers. infidel.*

XXX.

DIGNUM magis trahit ad se minus dignum, *l. quæ religiosis 43. ff. de rei vindicat. l. si communem 10. ff. quemadmodum servit. amitt. l. iustissime 44. de adulter. e. dict. l. per minorem 54. ff. de judic. §. si in aliena, & §. littere, Instit. de verum divisi. cap. quod in dubiis 3. de consecrat. Ecclesia, cap. 1. eod. tit. lib. 6. cap. quando 3. de judic. c. si duobus 7. de Appell. cap. sacris. 12. de sepultur. cap. per tuas, 9. de arbitr. gloss. in cap. unic. de jure patron. lib. 6. Alex. conf. 82. In causa. in fin. lib. 1. ubi Appostill. in verb. dignum, & conf. 122. Viso puncto. num. 17. cum seqq. lib. 4. Tiraquell. de retractu lign. §. 1. gloss. 7. num. 82. Anton. Gomez. var. tom. 3. cap. 10. num. 6. Hieronym. Grach. in conf. syndicatus. num. 39. Pichard. ad princip. Instit. de empt. & vendit. num. 17. & ad §. 7. Instit. de fideicommiss. bared. num. 3. Sanch. de Matrim. lib. 3. disp. 29. num. 8. Ugolin. de potestate Episcopi, cap. 16. §. 1. num. 1. Benedict. Agid. in repet. l. 1. C. de sacrosancta Eccles. part. 3. §. 1. num. 14. Monet. de decimis, cap. 9. quest. 5. num. 258. Ferrer. in constitut. Catalonis, gloss. 2. num. 56. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiepisc. Neapoli.*

Neapolitan. decis. 228. num. 9. part. 2. Bellet. disquisit. Clerical. part. 1. tit. de favore Clericorum person. §. 16. num. 4. Cardinalis Tuschus pract. conclus. tom. 2. lit. D. conclus. 435. per totam. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 641. Joan. Marian. Novar. quest. forens. lib. 1. quest. 11. num. 10. novissime Grana ad cap. 3. num. 3. de judic. [Sic majus lumen minus obfuscat Accac. Enenck. 2. de privi. c. 5. n. 20. Victor disp. de caus. exemt. imper. conclus. 30. Heig. 9. 16. n. 33. p. 1. non contra.]

Hoc verum intellige, quando æquè principaliter datur concursus; secus verò quando una res principalis est, & altera accessoria, l. cum diversis 44. ff. de relig. & sumpt. funer. cap. unic. principale ad se trahere videatur, 10. quest. 3. Galet. in margarita casuum conscientie verb. accessorium.

CAP. XXX.

De Dilatione, Tempore, Spatio. confer. infr. mora, procrastinatio.

Axioma I.

Ad quemlibet actum perficiendum conveniens spatium tribuendum est. l. Spatium, g. 5. D. Edendo.

II.

Facilius aliquid differitur quam tollitur: sic, verbi causa, princeps potest concedere debitori rescriptum, per quod differatur solutio & debitum; sed non licet dare rescriptum, per quod in totum tollatur debitum. l. 2. l. 4. C. de prec. imp. off. Jas. d. loc. num. 37.

III.

Dilationum materia, ut lites præcidantur, amputanda. l. 2. C. de temp. & reparat. Appellat. Menoch. consil. 105. num. 33.

CAP. XXXI.

De Dilecto.

Axioma I.

Minus dilectus non debet censeri melioris conditionis, quam magis dilectus, Natt. 2. consil. 326. num. 3.

CAP. XXXII.

De Diligenti, Diligentia:

Negligentia, Negligente, ubi vide plura.

Axioma I.

Diligens & fidelis quilibet in officio suo præsumitur. l. 2. vers. quod non arbitramur. C. de offic. civil. jud. l. 1. in pr. C. de suscept. præp. & arc. 10. 70. Decian. resp. 2. num. 213. vol. 1. Francisc. Burfat. consil. 331. num. 9. Clar. 5. sent. recept. §. fin. quest. 7. vers. habet igitur, Cravett. consil. 425. num. 58. consil. 931. num. 7. maxime qui iurejurando se obstrinxit, Cravett. consil. 930. num. 10. vers.

iuramenti ratione. Goedd. inter Consil. Marburg. consil. 33. volum. 3. num. 220.

II.

Diligenti & vigilantibus nihil est imputandum. l. 5. §. 4. vers. jubemus eundem. C. de temp. appell. ne industria poenas solvat, l. 12. C. de agric. & cens. vel ne doleant diligentes, l. 3. C. de alluvionib. C. A. de temp. appell. tb. 19. l. 6. §. 2. ff. de rebus aut. jud. sic studium commendatur, §. ult. Consil. proam. Inss. & ibi notat eleganter exemplo Volusii Marciani: l. 17. in fin. de iure patron. Sicut autem diligentia nemini debet esse damnosa, d. l. ult. C. de alluv. & Palud. ita nec negligentia cuiquam debet esse proficua. l. sicut 17. C. de fals. Huius enim fructus damnum est, l. 2. C. de cond. in publ. horreis 10. 26. qui enim, cum bene possit facere, id negligit, nullam veniam dignus est. l. Imperialis 23. C. de emt. l. de penna ad l. 4. C. de cens. Sicut enim diligenti cultura prædiorum pretia ampliuntur; ita si negligentius habita sint, minui ea necesse est, l. 3. §. Divi fratres §. ff. de iur. fisci. Ne diligentior quisque deterioris conditionis habeatur. l. 8. de compens.

III.

Diligentia nimia suspecta, l. 6. in fin. de bon. damn.

CAP. XXXIII.

De disciplina, Discipulis.

Adde infr. lib. XIV. Tit. Præceptor. & hoc lib. cap.

Doctor.

Axioma I.

Boni discipuli est, egenum præceptorem alere. Elegans huius rei exemplum in l. 2. §. ult. de orig. Jur. existat, ubi Sabinus ab auditoribus suis, cum modicas per se facultates haberet, sustentatus legitur.

II.

Discipuli est magistri sui sententiam, quatenus potest, excusare: Exemplo Cassii in l. qualem 19. §. ult. de recept. arb.

III.

Disciplina modus servandus, l. 13. §. 4. Locati.

CAP. XXXIV.

De Discordia.

Reipublicæ interest, ne inter subditos sint discordiæ, l. si quis ingenuam 21. §. ult. de captiv. & possim. revers. l. 13. §. 3. vers. æquissimum. ff. de usufructu. Schneid. in §. quædam actiones. tit. de actionib. commun. divid. num. 17.

CAP. XXXV.

De Discretionem, Moderatione.

Omnia cum discretionem fiant, quæ omnium virtutum mater est. cap. 1. de officio custod.

CAP. XXXVI.

De Disparitate.

Ubi disparitas facti disparitasque rationis est, est